

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สา (อิติ) เอกทิวส์ ปาโต ว ภูตตปาตราสา อุโปสถ์ สมหายิตวา อมม สาธุกั
ออยย์ ปริวิเสยยาสิติ ชีตร อานาเปตวา วิหาร์ อคมาสิ ฯ ชิตาปิสสา ต่ (ภิกขุ) อาคตกาเล
สมมา ปริวิสตวา กหม มหาอุปาลิกาทิ วุตตวา ฌมมสุสวานาย วิหาร์ คตาทิ อาท ฯ โส ต่
สุตวา ว กุจฉิย อฏฺจเตน ทาเทน สสนนตปฺปมาโน อิทานิ สา มยิ ภินฺนาติ เวเคน
คนฺตวา สตฺตฺตฺ สนฺติเก ฌมฺมํ สฺนฺนมานํ ทิสฺวา สตฺตฺถารํ อาท ภาเนเต ออย อิติ หนฺธา สฺขมฺ
ฌมฺมกถํ น ชานาติ อิมิสฺสา ชนฺธาทีปฺปฏิสฺยตฺตํ สฺขมฺ ฌมฺมกถํ อกเถตฺวา ทานกถํ วา
สิลลกถํ วา กเถตุ วญฺญตีติ ฯ สตฺตฺถา ตสฺส อชฺฉมาสย วิทิตฺวา ตฺวํ พุปฺปญฺโณ ปาปิกั
ทิกฺขี นิสฺสาย พุทฺธานํ สาสนํ ปฏิกฺโกสสิ อตฺตฆาตาเยว วายมสิติ วตฺวา อิมํ คาถมาท

โย สาสนํ อรหตํ	อริยานํ ฌมฺมชีวินํ
ปฏิกฺโกสติ ทุมฺเมโช	ทิกฺขี นิสฺสาย ปาปิกั
ผลานิ กณฺ्हกฺกุสฺเสว	อตฺตฆณฺเณว ผลลตีติ ฯ

ตสฺสตฺถโย โย ทุมฺเมโช ปุคฺคโล อตฺตโน สกฺกาการทานิเณน ปาปิกั ทิกฺขี นิสฺสาย
ฌมฺมํ วา โสสฺสาม ทานํ วา ทสฺสามาติ วทเนเต ปฏิกฺโกสนฺโต อรหตํ อริยานํ ฌมฺมชีวินํ
พุทฺธานํ สาสนํ ปฏิกฺโกสติ ฯ ตสฺส ตํ ปฏิกฺโกสนํ สา จ ปาปิกา ทิกฺขี เวฬุสงฺขาตสฺส
กณฺ्हกฺกุสฺส ผลานิ วิย โทติ ตสฺมา ยถา กณฺ्हโก ผลานิ คณฺ्हนฺโต อตฺตฆณฺเณว
ผลลตี อตฺตโน ฆาตตฺตเมว ผลลตี เอวํ โสปี อตฺตโน ฆาตฺตย ผลลตีติ ฯ (ฌมฺมปทฺฐกถาย
ฉฺฉฺจ ภาโค/หน้า ๒๒ - ๒๓)

แปล โดยอรรถ

๒. ปเสนทิโกสลโล กิร มหาปวารณาย สพุพารณปฏิมณฺหิตโต คนฺธาทีนึ อาทาย
 วิหารํ อคมลสิ ฯ ตสฺมี ขณฺเณ กาฬุทายิตฺเถโร ฉานํ สมาปชฺชิตฺวา ปริสปรियนฺเต นิสินฺโน
 โหติ ฯ นามเมว ปนฺสเสตํ สรีรํ สุวณฺณวณฺณํ ตสฺมี ปนฺ ขณฺเณ จนฺโท อุกฺกจฺจนฺติ สุริโย
 อฏฺฐจเมติ ฯ อานนฺทตฺเถโร อฏฺฐจเมนฺตสฺส สุริยสฺส อุกฺกจฺจนฺตสฺส จ จนฺทสฺส โอภาสํ
 โอโลเกตฺวา รมฺโถ สรีโรภาสํ เถรสฺส สรีโรภาสํ ตถาคตฺสฺส จ สรีโรภาสํ โอโลเกสิ ฯ
 ตตฺถ สพุโพภาเส อติกฺกมิตฺวา สตฺถา วิโรจติ ฯ เถโร สตฺถารํ วนฺทิตฺวา ฆนฺเต อชฺช
 มม อิมํ โอภาเส โอโลเกนฺตสฺส ตุมฺหากเมว โอภาโส รุจฺจติ ตุมฺหากํ ที สรีรํ สพุโพภาเส
 อติกฺกมิตฺวา วิโรจตีติ อาท ฯ อถ นํ สตฺถา อานนฺท สุริโย นาม ทิวา วิโรจติ จนฺโท
 รตฺตี ราชา อลงฺกตกาเลเยว วิโรจติ ชีณาสโว คณฺสงฺคณฺิกํ ปทาย อนฺโตสสมาปตฺตियเยว
 วิโรจติ พุทฺโธ ปนฺ รตฺตีปี ทิวาปี ปณฺจวิเชนฺ เตเชน วิโรจตีติ วตฺวา อิมํ คาถมาท

ทิวา ตปติ อาทิจฺโจ	รตฺติมาภาติ จนฺทิม่า
สนฺนุทฺโธ ชตฺติโย ตปติ	ณฺมายี ตปติ พุราหมโณ
อถ สพุพมโหฺรตฺตี	พุทฺโธ ตปติ เตชฺสาติ ฯ

(ธมฺมปทฺฐจกถาย อฏฺฐจโม ภาโค/หน้า ๑๐๕ - ๑๐๖)

— ❖ ❖ ❖ —
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.หญิงนั้น ผู้มีอาหารอันบุคคลพึงกลืนกินในเวลาเช้าอันบริโภคแล้วแต่เช้าเที่ยว
 สมาทานแล้วซึ่งอุโบสถ บังคับแล้ว ซึ่งธิดาด้วยคำว่า ดูก่อนแม่ อ. เธอ พึ่งอังกาส ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
 กระทบให้ตี ดังนี้ ได้ไปแล้ว สู่พระวิหาร ในวันหนึ่ง ๆ แม่ อ. ธิดา ของหญิงนั้น อังกาสแล้ว
 ซึ่งภิกษุณยัน โดยชอบ ในกาลแห่งภิกษุณั้นมาแล้ว ผู้อันภิกษุณั้นกล่าวแล้วว่า อ.มหาอุบาสิกา
 ไปแล้ว ณ ที่ไหน ดังนี้ กล่าวแล้วว่า อ. มหาอุบาสิกา ไปแล้ว สู่พระวิหาร เพื่ออันฟังซึ่งธรรม ดังนี้ ๆ
 อ.พระภิกษุณั้น ฟังแล้ว ซึ่งคำนั้นเที่ยวเดือดร้อนอยู่ เพราะความเร่าร้อนอันตั้งขึ้นแล้วในท้อง
 คิดแล้วว่า อ.หญิงนั้น แดกแล้วในเราในกาลนี้ ดังนี้ ไปแล้ว โดยเร็ว เห็นแล้ว ซึ่งมหาอุบาสิกานั้น
 ผู้ฟังอยู่ซึ่งธรรม ในสำนัก ของพระศาสดา กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.หญิงนี้
 เป็นคาเซลลา เป็น ย่อมไม่รู้ ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรมอันละเอียด อ.อันอันพระองค์ไม่ตรัส
 ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม อันละเอียดอันประกอบพร้อมเฉพาะแล้วด้วยสภาวะธรรม
 มีขันธเป็นต้นแล้ว จึงตรัส ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งทานหรือ หรือว่าซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว
 ซึ่งศีล แก่หญิงนี้ ย่อมควร ดังนี้ กะพระศาสดา ๆ อ.พระศาสดาทรงทราบแล้ว ซึ่งอัธยาศัย
 ของพระภิกษุณั้น ตรัสแล้วว่า อ. เธอ เป็นผู้มียัญญาอันโทษประทุษร้ายแล้ว เป็น อาศัยแล้ว
 ซึ่งทิวฏฐอันชั่ว ย่อมคัดค้าน ซึ่งคำสอน ของพระพุทธเจ้า ท. อ. เธอ ย่อมพยายาม เพื่ออันฆ่าซึ่งตน
 นั้นเที่ยว ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถานี้ว่า

อ. บุคคลใด ผู้มียัญญาอันโทษประทุษร้ายแล้ว
 อาศัยแล้ว ซึ่งทิวฏฐอันชั่ว ย่อมคัดค้าน ซึ่งคำสอน
 ของพระอริยะเจ้า ท. ผู้เป็นพระอรหันต์ ผู้เป็นอยู่
 โดยธรรมโดยปกติ อ. บุคคลนั้น ย่อมเกิด เพื่ออัน
 ฆ่าซึ่งตน เพียงดัง อ. ชูย ท. ของไม่มีหนาม (ต้นไม้)
 เกิดอยู่ เพื่ออันฆ่าซึ่งตน ดังนี้ ๆ

อ. เนื้อความว่า อ. บุคคลใด ผู้มีปัญญาอันโทษประทุษร้ายแล้ว อาศัยแล้ว ซึ่งทฎฐิอันชั่ว คัดค้านอยู่ ซึ่งชน ท. ผู้กล่าวอยู่ว่า อ. เรา ท. จักฟัง ซึ่งธรรม หรือ หรือว่า อ. เรา ท. จักถวาย ซึ่งทาน ดังนี้ เพราะความกลัวแต่ความเสื่อมแห่งสักการะ ของตน ชื่อว่าย่อมคัดค้าน ซึ่งคำสั่งสอน ของพระอรียะเจ้า ท. ผู้เป็นพระอรหันต์ ผู้เป็นอยู่โดยธรรมโดยปกติ คือว่า ของพระพุทธเจ้า ท. ฯ อ. การคัดค้านนั้นด้วย อ. ทฎฐิอันชั่วนั้นด้วย แห่งบุคคลนั้น ย่อมเป็น ราวกะ อ. ชุย ท. ของไม่มีหนาม อันอันบัณฑิตนับพร้อมแล้วว่าไม่ไผ่ เพราะเหตุนั้น อ. ไม่มีหนาม ถือเอาอยู่ ซึ่งชุย ท. ชื่อว่า ย่อมเกิดเพื่ออันฆ่า ซึ่งตน คือว่า ย่อมเกิดเพื่อประโยชน์ แก่อันฆ่าซึ่งตนนั้นเทียว ฉนั้นใด อ. บุคคลผู้มีปัญญาอันโทษประทุษร้ายแล้วแม้ั้น ย่อมเกิด เพื่ออันฆ่า ซึ่งตน ฉนั้นนั้น ดังนี้ แห่งคำอันเป็นพระคาถานั้น อันบัณฑิตพึงทราบ ฯ

แปล โดยอรธ

๒. ได้ยินว่าในวันมหาปวารณา พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงประดับด้วยเครื่องอาภรณ์ พร้อมสรรพ ทรงถือเอาวัตถุมีของหอมเป็นต้น ได้เสด็จไปยังพระวิหารแล้ว ฯ

ในขณะนั้น พระกาฬทายีเถระ นั่งเข้ามาเฝ้าอยู่ที่ท้ายบริษัท ฯ ก็คำว่า "กาฬทายีเถระ" นั้น เป็นชื่อของท่านอย่างนี้ (เพราะ) สรีระ (ของท่าน) มีสีเหมือนทอง ฯ ก็ในขณะนั้น พระจันทร์ กำลังขึ้น พระอาทิตย์กำลังอัสดงคต ฯ

พระอานนทเถระ แลดูรัศมี ของพระอาทิตย์ที่กำลังอัสดงคตและรัศมีของพระจันทร์ ที่กำลังขึ้น แล้วมองดูพระสรีโรภาสของพระราชา สรีโรภาสของพระเถระ พระสรีโรภาสของ พระตถาคต ฯ บรรดาท่านเหล่านั้น พระศาสดา ย่อมไพโรจน์สว่างพระรัศมีทั้งปวง ฯ พระเถระ ถวายบังคมพระศาสดาแล้ว กราบทูลว่า พระเจ้าข้า ในวันนี้ เมื่อข้าพระองค์ แลดูรัศมีเหล่านั้นอยู่ พระรัศมีของพระองค์เท่านั้น ข้าพระองค์ชอบใจ เพราะว่า พระสรีระของพระองค์ ย่อมไพโรจน์ สว่างรัศมีทั้งปวง ฯ

ลำดับนั้น พระศาสดา ตรัสกะท่านว่า ดูกรอานนท์ ธรรมดาพระอาทิตย์ย่อมรุ่งเรืองในกลางวัน พระจันทร์ย่อมรุ่งเรืองในกลางคืน พระราชาย่อมรุ่งเรืองในเวลาทรงประดับแล้วเท่านั้น

พระชินาสพ ละความระคนด้วยหมู่แล้ว ย่อมรุ่งเรืองภายในสมบัติเท่านั้น ส่วนพระพุทธเจ้า
 ย่อมรุ่งเรืองด้วยเดช^๘ ๕ อย่าง ทั้งในกลางคืนทั้งในกลางวัน ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

พระอาทิตย์ ย่อมรุ่งเรือง ในกลางวัน พระจันทร์
 ย่อมรุ่งเรือง ในกลางคืน กษัตริย์ทรงเครื่องรบแล้ว
 ย่อมรุ่งเรือง พราหมณ์ผู้มีความเพ่ง ย่อมรุ่งเรือง
 ส่วนพระพุทธเจ้า ย่อมรุ่งเรือง ด้วยเดช ตลอดทั้ง
 กลางวันกลางคืน ฯ

^๘ เดชแห่งศีล เดชแห่งคุณ เดชแห่งปัญญา เดชแห่งบุญ เดชแห่งธรรม